

Athugasemdir við breytingar á frumvarpi um hollustuhættir og mengunarvarnir, meðhöndlun úrgangs.

Fyrst það er verið að gera breytingar á lögum um hollustuhætti og mengunarvarnir þá er ekki annað hægt en að en að gera athugasemdir við 1. lið 59. greinar núgildandi laga en þar er sveitarfélögum heimilt að banna eða takmarka gæludýrahald (áður hundahald). Þetta ákvæði er löngu orðið úrelt og á að fella með öllu úr gildi. Í grunninn byggir það á lögum sem fjölluðu um varnir gegn sullarveiki sem voru sett árið 1953 eða fyrir 65 árum síðan sem er um það bil heil mannsævi. Í núverandi mynd hefur þetta ákvæði verið í lögum a.m.k. frá árinu 1981.

Til að setja hlutina í samhengi þá var Dýraspítalinn í Víðidal opnaður 1977 og fyrsta einangrunarstöðin fyrir hunda var opnuð 1991. Það þarf varla að fullyrða hvaða breytingar hafa orðið á hundahaldi á undanförunum misserum. Bæði hefur orðið gríðarleg fjölgun hundaeigenda og fræðsla og þekking á hundahaldi hefur færst í svipað eða betra horf en best gerist í þeim löndum sem við viljum gjarnan bera okkur við.

Ég sat í stjórn Hundaræktarfélags Íslands árið 2005 og sat þar í starfshópi sem átti að ræða við sveitarfélögin varðandi breytingar á hundasamþykktum. Það sem kom mér mest á óvart þá var að gjald fyrir hundaleyfi fóru að nær öllu leiti í utanumhald utan um skráningu og rukkun á hundaleyfum og eftirlitið fólst að mestu leiti í að finna þá sem áttu óskráða hunda til að fá þá til að greiða leyfisgjöldin. Hundaeigendur sem fylgja öllum reglum fá enga beina þjónustu frá heilbrigðiseftirlitinu á móti leyfisgjöldunum, annað en ábyrgðartryggingu fyrir hundinn. Leyfisgjöldin eru því að því að virðist lítið annað en dulbúinn skattur á hundaeigendur.

Það einkennilega við eftirlit með hundaeigendum er að eftir því sem þeim fjölgar þá hefur umfang hundaeftirlits minnkað. Ekki bara hlutfallslega heldur heildarumfang. Það má t.d. sjá á fjölda handsamaðra lausra hunda í Reykjavík, þar hefur orðið umtalsverð fækkun á milli ára undanfarin ár. En það hefur sínar skýringar. Fræðsla sem hundaeigendum stendur til boða hefur aukist ár frá ári og nú er fjöldinn allur af hundaþjálfurum og hundaatferlisráðgjöfum sem hafa menntað sig erlendis sem bjóða hundaeigendum þjónustu sína. Á sama tíma er engin almenn fræðsla í boði frá heilbrigðiseftirliti til hundaeigenda.

Hlutverk hundaftirlits heilbrigðiseftirlits hefur líka breyst mikið eftir stofnun Matvælastofnunar 2008. Að sama skapi hefur orðið gríðarleg breyting á hundahaldi til batnaðar m.a. með betra aðgengi að upplýsingum á internetinu og vegna tilkomu samfélagsmiðla. En til að setja hlutina í samhengi þá tók ég saman lista yfir nokkur hlutverk þeirra sem eiga snertiflöt við hundaeigendur:

Dýravelferð: Matvælastofnun (MAST).

Dýranið: MAST, Lögreglan.

Vanræksla dýra: MAST.

Dýrahald í atvinnuskyni: MAST.

Örmerkjaskráning: MAST, Dýraauðkenni.

Særð dýr: Lögregla, dýralæknar.

Dauð dýr: Áhaldahús, dýralæknar.

Dýrahald í fjölbýli: Húseigendafélagið.

Fræðsla og námskeið: Hundaskólar, hundabjálfarar, atferlisráðgjafar.

Týnd/fundin dýr: Hundasamfélagið, samfélagsmiðlar, Týri (app)

Lestur örmerkja á fundnum dýrum: Dýralæknar, sjálfboðaliðar með örmerkjalesara.

Fundin dýr á skrifstofutíma: Heilbrigðiseftirlit.

Eftirlit með árlegri ormahreinsun: Heilbrigðiseftirlit.

Heilbrigðiseftirlit sveitarfélaganna á að hafa eftirlit með ormahreinsun hunda vegna sular en það hefur sýnt sig að nú eru að koma upp tilfelli sular á sveitabæjum á landsbyggðinni. Það er með öllu óskiljanlegt hvers vegna þetta eftirlit hefur ekki verið fært til Matvælastofnunar enda starfar þar fjöldinn allur af dýralæknum og samvinna er umtalsverð við sjálfstætt starfandi dýralækna. Sullur og ekki síst sularveiki er alvarlegur sjúkdómur sem getur dregið fólk til dauða og er algjörlega fyrirbyggjanlegur, þ.e. ef sullurinn kemur í raun frá hundum en ekki refum.

Hundasamþykktir eru að mestu leyti upptalning á öðrum lögum og reglum sem þegar eru í gildi og hafa því enga sjálfstæða þýðingu. Tillaga mín er sú að í staðinn fyrir hundasamþykktir sveitarfélaganna verði eftirfarandi fjögur atriði færð inn í önnur lög eða reglugerðir, t.d. reglugerð um velferð dýra nr. 80/2016 og samhliða því verði felld úr gildi heimild sveitarfélaga til að rukka leyfisgjöld af hundaeigendum.

1. Matvælastofnun hefur eftirlit með ormahreinsun hunda, árlegri eða oftar eftir aðstæðum.
2. Hundaeigendum er skylt að ábyrgðartryggja hunda sína gagnvart tjóni sem þeir geta valdið.
3. Á almannafæri er eiganda og/eða umráðamanni hunds er skylt að þrifa alltaf upp eftir hundinn og gæta þess að hann valdi öðrum ekki hættu.
4. Taumskylda er á hundum í íbúðabyggð nema á þar til skilgreindum svæðum þar sem lausaganga er leyfð. Lausaganga hunda utan íbúðabyggðar er leyfð nema á svæðum sem skilgreind eru sem viðkvæm t.d. í varplöndum á varptíma.

Virðingarfyllst,

Þorsteinn Kristinsson